

Jedn. identifikátor 296918-RRTV

Naše č. j. RRTV/1910/2019-loj
Sp. zn. RRTV/2019/81/loj
Zasedání Rady 02-2019/poř. č. 18

Vyřizuje: Analytický odbor

Datum, místo 23. ledna 2019, Praha

**Seznam.cz TV, s.r.o., IČ:
06387233, sídlem Radlická
3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5**

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, **upozorňuje** provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ: 06387233, sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, na porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb., neboť se odvysíláním pořadu Kick-Ass dne 1. ledna 2019 od 15:00 hodin na programu Seznam.cz TV, dopustil porušení povinnosti nezařazovat v době od 6:00 hodin do 22:00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, konkrétně tím, že uvedený pořad, který byl odvysílán v čase, kdy mohou být u obrazovky děti, obsahoval několik scén realisticky znázorňujících brutální násilí, zejména scénu popravu zbitého, nehybného, bezbranného ležícího člověka výstřelem z pistole (v úseku 1:01:20-1:02:00 hodin od začátku pořadu), či scénu s mučením bezmocných zajatců (v úseku 1:35:45-1:42:00 hodin od začátku pořadu), jejichž utrpení působilo věrohodně, a jejichž nedobrovolnými svědky byli prostřednictvím přímého přenosu učiněni další lidé, kteří nemohli proti páchanému násilí zasáhnout. Páchání násilí bez možnosti obrany v těchto scénách působilo výrazně tísnivě. Zhlédnutí pořadu tak mohlo u nezletilých osob vyvolat psychický otřes a následné trvalejší stavy úzkosti, a tím ohrozit jejich psychický vývoj.

Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení upozornění.

Odůvodnění:

Rada se na svém 2. zasedání konaném ve dnech 23. a 24. ledna 2019 zabývala diváckou stížností (č.j. RRTV/19/2019-vac), přičemž naznačila následující:

Provozovatel Seznam.cz TV, s. r. o. odvysílal dne 1. ledna 2019 od 15:00 hodin pořad Kick-Ass.

Popis:

Film Kick-Ass je akčním filmem s částečným komediálním prvkem, který hojně využívá komiksovou poetiku. Kick-Ass je pseudonym, který si zvolil hlavní hrdina, přičemž jde o výraz označující někoho, kdo svým nesmlouvavým chováním budí uctivý respekt okolí. V titulu české jazykové verze filmu není výraz přeložen, ale v průběhu filmu je jako český ekvivalent používán výraz Nářez.

Oficiální text distributora k filmu zní: „Svět potřebuje nové hrdiny! A proto přichází Kick-Ass se svými komplici! Teenager Dave Lizewski (Aaron Johnson) nevyniká žádnými zvláštními schopnostmi. Jediné, co ho baví, jsou komiksy. Ty ho taky inspirují natolik, že se rozhodne stát se superhrdinou! Bohužel mu k tomu ale chybí to nejdůležitější – nadpřirozené schopnosti... To ho ale nemůže odradit a jako každý správný superhrdina si vybírá přezdívku, Kick-Ass. Dave ale není jediným superhrdinou v tomto prostoru. Nebojácné a dobře secvičené duo otce s dcerou Big Daddy (Nicolas Cage) a Hit Girl (Chloe Grace Moretz) také bojuje s kriminálními živly a postupně se jim i daří omezovat „království“ místního padoucha Franka D'Amica.“ (Citace podle serveru csfd.cz.) (Pozn.: V českém znění filmu jsou přezdívky Big Daddy a Hot Girl překládány zvláště jako Taťulda a Zabijačka.)

Ilustrativně uvádíme, že server IMDb.com uvádí takovýto labelling pořadu v zahraničí:

„Argentina:16 Australia:MA15+ Brazil:18 Canada:18A (Alberta/British Columbia/Manitoba/Ontario) Canada:18A (Canadian Home Video rating) Canada:13+ (Quebec) Canada:18+ (TV rating) Chile:14 Denmark:15 Finland:K-15 France:Tous publics (with warning) Germany:16 Hong Kong:III Iceland:14 India:UA Ireland:16 Ireland:18 (DVD rating) Italy:VM14 Japan:R15+ Malaysia:18 Netherlands:16 New Zealand:R18 Norway:15 Peru:18 Philippines:R-13 Portugal:M/16 Russia:14+ (original rating) Russia:18+ (re-rating) Singapore:M18 South Korea:18 Spain:16 Sweden:15 Turkey:15+ United Kingdom:15 United States:R (certificate #45914)“

Základní dějovou linií filmu je příběh středoškoláka Davea z nebezpečné periferie New Yorku, který se romanticky rozhodne bojovat proti místní pouliční kriminalitě v převleku za akčního hrdinu. Tato dějová linie nejvýrazněji přináší do filmu mix dramatického děje a komediálních prvků. Už první scéna filmu ovšem naznačuje, o jakou komediálnost a poetiku půjde – ukazuje obřadný skok mladíka v převleku za akčního hrdinu se skládacími křídly z mrakodrapu, po kterém mladík leží pod mrakodrapem mrtvý, zatímco hlas hlavního hrdiny mimo obraz divákům dodatečně vysvětluje, že to nebyl on, ale nějaký Armén, který to přehnal. Jde tedy o černý humor a komiksovou poetiku, v rámci které jsou občas prezentovány drsné scény jen s malou průvodní dávkou humoru, a humornost často vyjadřuje spíše přemrštěnost násilných a krvavých momentů, než viditelné znaky humoru. Druhou dějovou linií je příběh bývalého policisty Macreadyho alias Taťuldy, který kdysi v minulosti tvrdě doplatil na boj s mafiánským bossem D'Amicem – jeho manželka přišla o život a on byl nespravedlivě odsouzen do vězení. Od návratu z vězení sebe a svou nyní jedenáctiletou dcerku Mindy alias Zabijačku systematicky připravuje na pomstu, což je součástí nynějšího filmového příběhu. Druhá dějová linie přináší do děje motiv boje za spravedlnost, který již není jen naivním romantickým nápadem, ale na nějž jsou příslušní hrdinové po všech stránkách připraveni. Ve stejné době, kdy Dave jako superhrdina Nářez začíná svůj romantický boj se zlem, Taťulda s Mindy zahajují svou pomstu drogové mafii.

Ve filmu je ještě třetí dějová linie místních padouchů. Velkým šéfem je drogový boss D'Amico, v jehož zájmu zločin jen kvete.

Provozovatel před dotčeným filmem zařadil varování divákům před jeho obsahem, který je používán z hlediska zákona č. 231/2001 Sb. pro vysílání pořadů nevhodných pro děti a mládež v úseku 22:00 – 06:00 hodin.

Během úvodních titulků filmu se rovněž u loga programu vyskytovalo upozornění na nevhodnost obsahu pro děti a mladistvé (křížek navíc). Tento symbol se ve vysílání vyskytoval po celou dobu vysílání filmu.

Příklady problematických úseků:

Při představování třetí dějové linie (viz popis výše) diváci mohou sledovat scénu mučení člena gangu (cca od 8:30), který je podezřelý z prodeje drog konkurenci, v rámci kterého je mu **ustřižen prst velkými kleštěmi, a jehož následující křik mimo obraz končí s výstřelem.**

Návazně na výše uvedenou scénu následuje scéna o vyslýchání dalšího podezřelého a to zavřením do komory pro mikrovlnnou úpravu dřeva (scéna cca 21:49 – 23:02), kde tento brzy **zahyne – zmizí za stříkancem krve a krvavých cucky, který pokryje celé prosklené dveře mikrovlnné komory.**

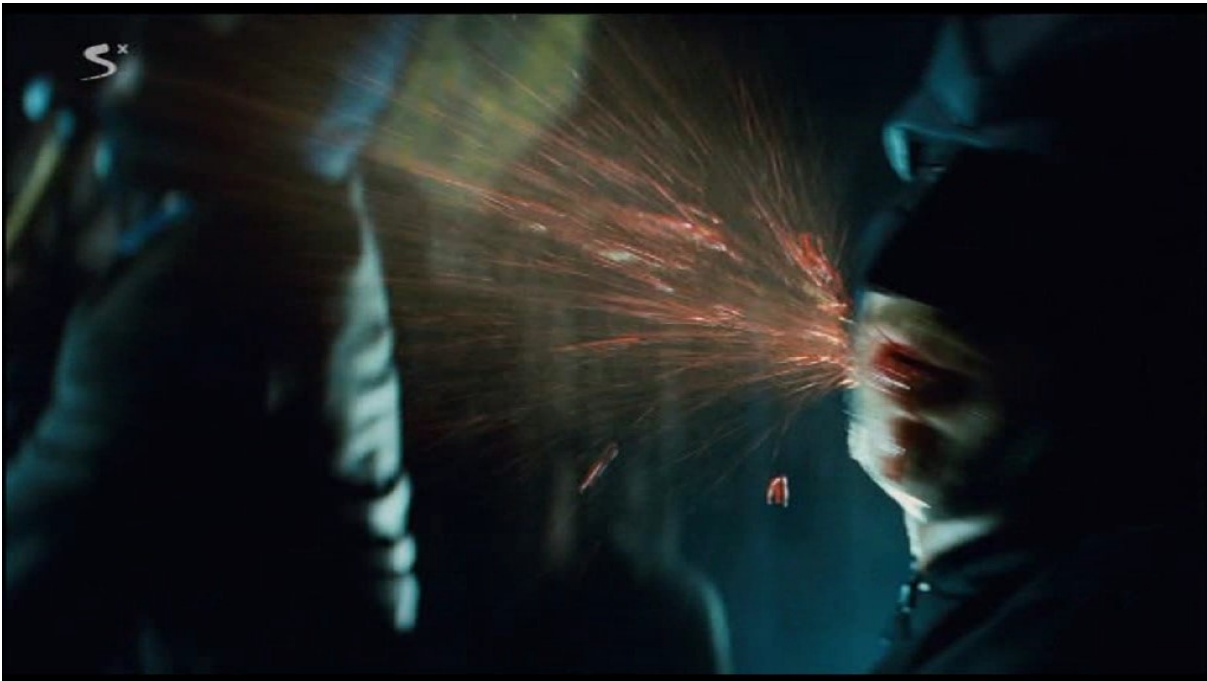

Ve scéně jsou přítomny i prvky svérázného humoru, jednak v její zjevné přemrštěnosti, v komickém domlouvání mafiánů s vyslychaným přes sklo, a dále v tom, že jde o nedopatření, protože tuto průmyslovou metodu výslechu mafiáni nemají vyzkoušenou a netuší, že výslech skončí tak brzy. Jejich reakcí je rozpačité pobavení. **I přes toto scéna působí značně drasticky, obsahuje silně explicitní zpracování, které může mít negativní dopad na psychiku dětských diváků.**

Boss D'Amico hledá Dava a poručí svým lidem, aby Nářeze našli a zlikvidovali. Při jízdě autem po městě se před D'Amicem náhodou vynoří mladík ve známé kombinéze akčního hrdiny. Po chvíli sledování autem, na místě k tomu příhodném, ho D'Amico **napadne, zbije, pak zastřelí náhodného svědka, a nakonec bez emocí popraví ranou z pistole i zbitého ležícího mladíka, což na jeho tváři vyvolá spokojený úsměv** (1:01:20-1:02:00). Později se ukáže, že zavražděným byl imitátor Nářeze, který si vyšel do města ve stejné kombinéze.

Nářez společně s bývalým policistou Macreadym alias Taťuldou a jeho dcerkou se chytí do nastražené léčky D'Amicova syna a jsou přepadeni, když se spolu setkají. Mindy alias Zabijačka se zdá být útočníkům zastřelena – zachrání ji neprůstřelná vesta – a Nářez s Taťuldou jsou zajati. Médiím je podsunuta informace, že Nářez, který se již stal proslulou celebritou, vystoupí s veřejným prohlášením, a namísto toho se **veřejnost stane v inzerovaném čase svědkem mučení Nářeze a Taťuldy D'Amicovými lidmi v televizním přímém přenosu** (1:35:45-1:42:00). Ti sedí před kamerou ve skladišti připoutaní k židlím a jsou mláceni boxerem, pendrekem a baseballovou pálkou. Filmové mlácení působí realisticky, oba bití jsou samá krev, některé momenty působí až naturalisticky.

(ukázky jsou z času 1:36:30 a 1:36:51 od začátku):

Televizní přímý přenos je pro drastičnost záběrů ukončen, ale internetové vysílání i **mučení dále pokračuje**. Nářez a Taťulda jsou **polití hořlavinou a chystá se jejich zapálení**, když jsou mučitelé napadeni – ve skladišti někdo rozstřílí všechna světla, takže mafiáni nic nevidí. Kamera pak ukazuje to, co vidí záchránkyně, kterou je Mindy, svým noktovizorem, zatímco mafiáni s napřaženými zbraněmi tápou ve tmě. Mindy ve tmě **střílí nebo probodává jednoho mafiána za druhým**, až se jednomu z nich **podaří zapálit hořlavinu, kterou je politý Taťulda**. Výhoda vidění potmě tím pomíjí, ale Mindy připojuje ke své pistoli stroboskopický blesk, který souvislou sérií záblesků mafiány oslepuje, a ona může s výhodou pokračovat v boji s přesilou. Poslední mafiány ve skladu zastřelí, když položí stroboskopický blesk tak, aby jim svítil do očí, a obejde je

ze zálohy. **Tatůlka byl dlouho vystaven ohni a umírá.** Nářez je sice zbitý, ale přežil a může se připojit k Mindy, která chce dokončit pomstu a vyřídit si rodinné účty také s D'Amicem.

Následuje další scéna (1:48:15-2:03:16). Mindy postřílí pistolí s tlumičem službu u vchodu do D'Amicova sídla, v akčním stylu zlikviduje strážu v předpokojí, a vede úspěšnou přestřelku s D'Amicovými lidmi v chodbě před jeho pracovnou – **divák může sledovat kromě jiného několik průstřelů hlavy s gejzírem rudé hmoty na druhé straně či podobný průstřel hrudníku mafiána, který se nečekaně postavil do cesty výstřelu svého druha:**

Ukázky jsou z času 1:51:15 a 1:51:18 od začátku

Mindy pak dojdou náboje. Jednoho mafiána ještě zlikviduje vrhnutím dvojice nožů, ale pak se na ní chystá vystřelit osobní strážce D'Amica z bazooky. V té chvíli se ozve venku za oknem zvuk trysek a zespodu se v okně vynoří Nářez s létajícím batohem na zádech a dvojicí rotačních kulometů na ramenou, který rozstřílí zbylé strážce. Potom dojde k bitce Nářeza s D'Amicovým synem a Mindy s D'Amicem v sousedních místnostech. Kamera sleduje střídavě část jednoho a druhého souboje. Pro Mindy se bitka nevyvíjí příznivě, D'Amico se dostane k pistoli a chystá se ji zastřelit, když vstoupí Nářez s bazookou a jejím výstřelem mafiánského bosse zasáhne. Ten je vynesena střelou skrz okno ven mezi mrakodrapy, kde střela i s ním vybuchne.

Hodnocení:

Daný pořad je svou tematikou a zejména pojetím scén naprosto nevhodný pro děti nižší věkové kategorie. Sám provozovatel si je této skutečnosti vědom (viz upozornění na obsah popsané výše)

Působení problematických scén bylo posíleno realistickým zpracováním s použitím záběrů naturalistického charakteru. Výše popsané scény sugestivním způsobem zachycovaly brutální násilí.

Například ve scéně mučení se jednalo o násilí páchané na bezmocných obětech, jejichž utrpení působilo věrohodně. Nedobrovolnými svědky mučení byli prostřednictvím přímého přenosu učiněni další lidé, kteří nemohli proti páchanému násilí zasáhnout. **Scéna tak působila z pohledu diváka značně tísnivě.**

Schopnost odlišovat fikci od reality a schopnost distancovat se od děje se vyvíjí nejdříve okolo 12. roku života. Vzhledem k umístění pořadu (brzké odpoledne ve státní svátek) lze tedy očekávat, že tento pořad shlédly děti, které takovýmto vývojem ještě neprošly, a proto jim **mohl být způsoben (zejména těm citlivějším a úzkostnějším) psychický otřes.** Psychický otřes lze v tomto kontextu chápat jako přechodné **zvýšení úzkosti, tenze, senzitivity či jiný emoční výkyv včetně mírného emočního regresu. Nelze vyloučit ani krátkodobou poruchu spánku** (např. živý sen až po intenzitu noční můry) **či mírnější odchylku od běžného chování.** Takovéto děsivé vjemy se dokáží odpojit od vědomí a myšlení a mohou se uložit v částech mozku, které nejsou verbálně přístupné, přičemž vzniká potenciální podhoubí pro trauma. **V případě, kdy brutální a děsivé scény sleduje jedinec, který prodělal i menší trauma, je možné, že film spustí traumatickou reakci v podobě nočních můr, paniky, psychotických atak apod.** Může samozřejmě dojít i k potřebě vybití zažitého vzrušení ve formě acting out chování – tzn. převedení potlačeného prožitku např. do agrese vůči okolí.

Rada konstatuje, že přešůpek porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb.

„Provozovatel vysílání je povinen nezařazovat v době od 06.00 hodin do 22.00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých; tato povinnost se na provozovatele vysílání nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy uzavřené s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání dětem a mladistvým,“

je **deliktem ohrožovacím**, u něhož k vyvození odpovědnosti postačí pouhé ohrožení objektu viz například rozsudek NSS č.j. 8 As 50/2015 ze dne 13. října 2015.

„Z logiky ohrožovacího deliktu, jak byla vymezena výše, pak především plyne, že není určující výše či povaha vzniklých škod (na níž byl znalec v citované části posudku dotazován) ..., ale následek jednání stěžovatele, které životní prostředí ohrozilo. Pro účely trestního práva (k němuž lze v případě správního trestání přihlídnout) jsou ohrožovací delikty definovány tak, že „k jejich dokonání postačuje pouhé ohrožení chráněného zájmu. Jejich následek spočívá ve vyvolání situace, při níž hrozí reálné nebezpečí, a chybí jen jeden nebo několik málo aktů k tomu, aby nastala porucha, k níž vyvolaný stav směřuje“ (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, Praha, 2012, str. 2768). Ohrožovací následek znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tedy pro určitý zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy neboli stav nebezpečí. Poruchový následek pak znamená již přímý zásah objektu přestupku.“

Jinak řečeno, Rada usoudila, že pro porušení zákonné povinnosti provozovatele postačuje vyvolání situace, při níž hrozilo nebezpečí narušení fyzického, psychického nebo mravního vývoje dětí a mladistvých.

Rada dále vzala v potaz:

Pro argumentativnost a zřetelnost své správní úvahy se Rada rozhodla definovat pojmy, jichž zákon č. 231/2001 Sb. užívá:

Čl. 7 odst. 2) Evropské úmluvy o přeshraniční televizi uvádí:

Všechny části programů, které by mohly poškozovat fyzický, psychický či morální vývoj dětí a dospívajících, nesmějí být zařazovány do vysílání v čase, kdy je pravděpodobné, že by je tyto osoby mohly sledovat. Tato podmínka je přímo aplikovaná právě v ustanovení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb.

V prvé řadě se Rada rozhodla definovat pojem děti a mladiství, přestože se na první pohled jedná o terminologii obecně známou.

Dítětem se dle 61. 1 Úmluvy o právech dítěte (dále jen Úmluva) rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.

Dle čl. 3 Úmluvy musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy nebo, správními orgány nebo zákonodárnými orgány. Čl. 17 pak upravuje důležitou funkci hromadných sdělovacích prostředků (...) a za tímto účelem státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, povzbuzují tvorbu odpovídajících zásad ochrany dítěte před informacemi a materiály škodlivými pro jeho blaho, majíce na mysli ustanovení čl. 13 a 18 Úmluvy.

Zákon č. 89/2012 Sb. (Občanský zákoník)

§ 30 a následující rozlišují fyzické osoby na zletilé a nezletilé. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné.

Za mladistvého se dle ustanovení § 42 trestního zákona považuje osoba, která v době spáchání trestného činu dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku.

Dle § 2 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů se dítětem rozumí osoba mladší patnácti let a mladistvým osoba mezi patnáctým a osmnáctým rokem věku.

Rada tedy má za to, že v souladu s její povinností dohlížet na dodržování zákonů v oblasti vysílání je také dohlížet v oblasti vysílání na zájmy a blaho dětí tak, jak vychází především z Úmluvy. Další, v právním řádu užívaný, pojem dětí a mladistvých je pak již podskupinou této definice a nepřekračuje její věkové hranice.

Rada tedy tvrdí, že § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb. rozumí pod pojmem děti a mladiství všechny osoby ve věku do osmnácti let bez dalšího přesnějšího vymezení, (dále jen dítě).

Rada se dále zabývala pojmy ohrožení fyzického, psychického nebo mravního vývoje.

Rada se domnívá, že není nutné polemizovat nad obsahem slova vývoj, jakož i pojmu fyzický, nebo-li tělesný a pojmu psychický, nebo-li duševní, neboť se dle jejího názoru jedná o pojmy obecně známé.

V případě pojmu morální vychází Rada z morálky, tedy sféry lidského jednání a chování pozorovatelné z hlediska etických hodnot; morální pak chápe jako soubor pravidel morálky, jimiž se řídí jednání lidí v určité společnosti. V této souvislosti považuje Rada za vhodné zmínit také pojem dobré mravy - měřítko hodnocení konkrétních situací, odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti.

Možné ohrožení pak Rada vykládá jako případnou, možnou odchylku z normálního (obvyklého běžného, průměrného) vývoje jedince v důsledku zhlédnutí pořadu nebo upoutávky v televizním vysílání, které ale fakticky nemusí dojít (může jí být včasným zásahem, např. dalších osob, zabráněno).

Rada má za to, že je její povinností dohlížet, aby konkrétním pořadem nebo upoutávkou nemohla být způsobena odchylka od jedinečného vývoje osobnosti dítěte, a to jednotlivě nebo současně ve všech součástech jeho vývoje, tedy (buď jenom) tělesné, (a/nebo jenom) duševní, jakož (také současně nebo jenom) i v jeho normách chování.

Rada se věci zabývala na svém 2. zasedání konaném ve dnech 23. a 24. ledna 2019 a dospěla s ohledem na výše uvedené k závěru, že došlo k porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb., neboť se odvysíláním pořadu Kick-Ass dne 1. ledna 2019 od 15:00 hodin na programu Seznam.cz TV, provozovatel dopustil porušení povinnosti nezařazovat v době od 6:00 hodin do 22:00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, konkrétně tím, že uvedený pořad, který byl odvysílán v čase, kdy mohou být u obrazovky děti, obsahoval několik scén realisticky znázorňujících brutální násilí, zejména scénu popravu zbitého, nehybného, bezbranného ležícího člověka výstřelem z pistole (v úseku 1:01:20-1:02:00 hodin od začátku pořadu), či scénu s mučením bezmocných zajatců (v úseku 1:35:45-1:42:00 hodin od začátku pořadu), jejichž utrpení působilo věrohodně, a jejichž nedobrovolnými svědky byli prostřednictvím přímého přenosu učiněni další lidé, kteří nemohli proti páchanému násilí zasáhnout. Páchání násilí bez možnosti obrany v těchto scénách působilo výrazně tísnivě. Zhlédnutí pořadu tak mohlo u nezletilých osob vyvolat psychický otřes a následně trvalejší stavy úzkosti, a tím ohrozit jejich psychický vývoj.

Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení upozornění.

Pokud Rada dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. zjistí, že provozovatel vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej na porušení a stanoví mu lhůtu k nápravě, která musí být v souladu s ustanovením § 59 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. přiměřená charakteru porušené povinnosti. V daném případě byla lhůta stanovena na 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Podle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada sankci neuloží.

Za přešůpek dle § 60 odst. 3 písm. d) zákona č. 231/2001 Sb. lze uložit pokutu od 20 000 Kč do 10 000 000 Kč.

Pokud by provozovatel uvedené povinnosti nesplnil, bude Rada, v případě dalšího zjištění stejných porušení zákona o vysílání po stanovené lhůtě k nápravě, oprávněna v řízení o přešůpku uložit sankci v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 231/2001 Sb.

Poučení:

Proti upozornění na porušení zákona není přípustná žaloba podle § 66 zákona č. 231/2001 Sb.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno